

PM Rotel IX (Dnr KS 2022/879)

Europaparlamentets och rådets förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel och om ändring av förordning (EU) 2021/2115

Remiss från Miljödepartementet
Remisstid den 11 november 2022

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Åsa Lindhagen anför följande.

Ärendet

EU-kommissionen presenterade den 22 juni 2022 sitt förslag till förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel, och ändring av förordning (EU) 2021/2115. Förslaget bygger på nuvarande bestämmelser i direktivet om hållbar användning av bekämpningsmedel (2009/128/EG), på den europeiska gröna given och kommissionens strategi Från jord till bord.

Syftet med förslaget är att minska riskerna med och konsekvenserna av användning av växtskyddsmedel för människors hälsa och miljön genom att uppnå målen för minskad användning av bekämpningsmedel i strategin Från jord till bord, och främja användning av integrerat växtskydd och alternativ till kemiska bekämpningsmedel.

Förslaget till förordning är mer detaljerat än det nu befintliga direktivet och introducerar en del nya eller mer långtgående krav. Bland annat innehåller förslaget bindande kvantitativa mål om att minska användningen av växtskyddsmedel med 50 procent och minska riskerna med växtskyddsmedel med 50 procent fram till 2030 i relation till användning och risk 2015–17. Målen är i linje med målsättningen i strategin Från jord till bord. Enligt förslaget måste medlemsstaterna anta bindande nationella mål för att uppnå de övergripande EU-målen.

Förslaget till ny förordning innehåller också krav vid användning, lagring, försäljning och avfallshantering av växtskyddsmedel samt på register, utbildning, certifiering, inspektion och information. Nytt är också krav på certifikat och utbildning för återförsäljare av växtskyddsmedel. Ytterligare ett nytt förslag är det om förbud mot användning av kemiska växtskyddsmedel i känsliga områden.

Förslaget har remitterats till Stockholms stad för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och miljö- och hälsoskyddsnämnden. Miljöförvaltningen har inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret välkomnar kommissionens ambition att säkerställa en hållbar användning av växtskyddsmedel, ett arbete som även bidrar till att nå målsättningarna i stadens miljöprogram. Vidare ställer sig stadsledningskontoret positivt till att regeringen ytterligare analyserar förslaget sett till detaljeringsgraden och lyfter vikten av att de krav som ställs är rimliga.

Miljöförvaltningen ser positivt på att kommissionen har utvärderat genomförandet av direktivet om hållbar användning av bekämpningsmedel. Som tillsynsmyndighet har förvaltningen synpunkter rörande behovet av vägledning när det kommer till tillämpningen av förordningen.

Mina synpunkter

Forskare har länge varnat för riskerna med kemikalier och Rachel Carsons klassiker *Tyst vår* kom ut på svenska redan år 1963. Trots detta finns kemikalierna överallt i vårt samhälle, i allt från leksaker till maten vi äter. När kemiska bekämpningsmedel används inom jordbruket ökar risken för skador både för människor och i miljön. Särskild utsatta är barn och gravida. Även i låga doser kan bekämpningsmedel rubba balansen i naturen genom att bland annat orsaka stora skador på våra livsviktiga pollinatörer och på mångfalden av insekter. Färre insekter innebär mindre mat för fåglar och andra djur, men även för oss människor. En tredjedel av maten vi äter är beroende av insekternas pollinering. Jag ställer mig därför positivt till kommissionens förslag som syftar till minskad användning av bekämpningsmedel, och främjad användning av integrerat växtskydd och alternativ till kemiska bekämpningsmedel.

I Stockholms stads miljöprogram ingår målsättningarna att förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället inte ska hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden samt att staden genom inköp ska öka andelen livsmedel och varor som gynnar biologisk mångfald. Kommissionens förslag hjälper staden att nå sina målsättningar. För att säkerställa att staden kan möta kraven i förordningen är det viktigt att det finns tillräcklig vägledning rörande tillämpning. Jag hänvisar till miljöförvaltningens yttrande för specifika synpunkter rörande vägledning.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Stockholm den 19 oktober 2022

ÅSA LINDHAGEN

Bilagor

1. Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel och om ändring av förordning (EU) 2021/2115
2. Bilagor till förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel och om ändring av förordning (EU) 2021/2115

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

EU-kommissionen presenterade den 22 juni 2022 sitt förslag till förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel, och ändring av förordning (EU) 2021/2115. Förslaget bygger på nuvarande bestämmelser i direktivet om hållbar användning av bekämpningsmedel (2009/128/EG), på den europeiska gröna given och kommissionens strategi Från jord till bord.

Syftet med förslaget är att minska riskerna med och konsekvenserna av användning av växtskyddsmedel för människors hälsa och miljön genom att uppnå målen för minskad användning av bekämpningsmedel i strategin Från jord till bord, och främja användning av integrerat växtskydd och alternativ till kemiska bekämpningsmedel.

Förslaget till förordning är mer detaljerat än det nu befintliga direktivet och introducerar en del nya eller mer långtgående krav. Bland annat innehåller förslaget bindande kvantitativa mål om att minska användningen av växtskyddsmedel med 50 procent och minska riskerna med växtskyddsmedel med 50 procent fram till 2030 i relation till användning och risk 2015–17. Målen är i linje med målsättningen i strategin Från jord till bord. Enligt förslaget måste medlemsstaterna anta bindande nationella mål för att uppnå de övergripande EU-målen.

Förslaget till ny förordning innehåller också krav vid användning, lagring, försäljning och avfallshantering av växtskyddsmedel samt på register, utbildning, certifiering, inspektion och information. Nytt är också krav på certifikat och utbildning för återförsäljare av växtskyddsmedel. Ytterligare ett nytt förslag är det om förbud mot användning av kemiska växtskyddsmedel i känsliga områden.

Regeringen har genom Miljödepartementet uttryckt sin preliminära ståndpunkt om kommissionens förslag i faktapromemoria 2021/22: FPM112. Regeringen välkomnar initiativet att revidera direktivet och stödjer också en inriktning att undvika överanvändning av växtskyddsmedel och särskilt att minska riskerna med användningen av växtskyddsmedel samt att öka den ekologiska produktionen inom EU. Regeringen anser att det är viktigt att de krav som ställs är rimliga och beaktar vikten av en god livsmedelsförsörjning och jordbrukets konkurrenskraft. Vad gäller de föreslagna nationella målen avser regeringen att utifrån svenska förutsättningar noggrant analysera föreslagna ambitionsnivåer, genomförandetider och beräkningsmetoder samt i vilken utsträckning dessa bör vara bindande för medlemsstaterna.

Regeringen är tveksam till den höga detaljeringsnivån – särskilt vad gäller de nationella handlingsplanerna, de olika registren samt grödspecifika bestämmelser – och behöver också i den delen analysera förslaget ytterligare.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och miljö- och hälsoskydds nämnden. Miljöförvaltningen har inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 september 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stads miljöprogram har som målbild att förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället inte ska hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden samt att en ökad andel livsmedel och varor i stadens inköp ska gynna biologisk mångfald. Stadsledningskontoret välkomnar kommissionens ambition att säkerställa en hållbar användning av växtskyddsmedel som bidrar till att nå stadens målsättningar.

Det är viktigt att de krav som ställs är rimliga. Stadsledningskontoret ställer sig positivt till att regeringen ytterligare analyserar förslaget sett till detaljeringsgraden, särskilt när det gäller administrativa bördor. Stadsledningskontoret vill därutöver i enlighet med miljö- och hälsoskyddsnämnden synpunkter uppmärksamma kommunernas behov av vägledning för tillämpningen av förordningen.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen anser remissen besvarad i enlighet med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 14 september 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att det är viktigt att förebygga överanvändning av växtskyddsmedel och att minska riskerna med användningen av växtskyddsmedel. Nämnden ser därför positivt på att kommissionen har utvärderat genomförandet av direktivet om hållbar användning av bekämpningsmedel och föreslår en implementering av regleringen av integrerat växtskydd genom en ny förordning. Nämnden anser dock att det är bra att regeringen ytterligare analyserar förslaget sett till detaljeringsgraden, särskilt när det gäller administrativa bördor.

Nämnden anser att det är bra med certifiering och tydlighet kring vilken utbildning som krävs hos yrkesmässiga användare och distributörer samt rådgivare.

Nämnden har såsom tillsynsmyndighet synpunkter rörande behovet av vägledning rörande tillämpningen av förordningen i enlighet med vad som framgår nedan.

- Kommunerna bör få tillsynsvägledning för tillsyn av återförsäljare av växtskyddsmedel utifrån bestämmelserna i artikel 24. Tillsynsvägledningen bör samordnas med tillsynsvägledning om tillsyn av försäljning av växtskyddsmedel utifrån marknadskontrollförordningen.
- Kommunerna bör få tillsynsvägledning för tillsyn av kemisk bekämpning vid järnvägsspår och användning av växtskyddsmedel i övrigt.
- Det bör klargöras vad Artikel 24 punkterna 3-4 innebär i praktiken. Till exempel om det går bra med skriftlig information.
- Det bör klargöras vad förordningen innebär för privatpersoner som anlitar yrkesverksamma för kemisk bekämpning på sin tomt, till exempel vid bekämpning av parkslide.
- Det bör förtydligas vad förslaget innebär för kommunernas eventuella rapportering i samband med det ändamålsenliga övervakningssystemet som föreslås.